

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та
туризму

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

МАКАРОВ РОМАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 338.48:614.215

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
САНАТОРНО-КУРОРТНИМ КОМПЛЕКСОМ УКРАЇНИ

242 «Туризм»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр.
Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____Макаров Р. О.

Керівник роботи:

Осіпчук Анна Сергіївна

асистент кафедри економіки,
підприємництва та туризму

Житомир – 2023

Висновок кафедри економіки, підприємництва та туризму

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри економіки, підприємництва та туризму № __ від
«__» _____ 2023 р.

Завідувач кафедри**економіки, підприємництва та туризму**

д.е.н. професор _____

Валінкевич Н. В.

«__» _____ 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Макаров Р. О. захистив

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ **Мугасова С.А.** _____

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	8
1.1. Поняття та види санаторно-курортного господарства.....	8
1.2. Організаційно-економічний механізм управління санаторно-курортного господарства.....	10
Висновок до розділу I.....	13
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....	14
2.1. Загальна характеристика туристичної інфраструктури України.....	14
2.2. Аналіз туристичної інфраструктури курортного комплексу м. Миргород.....	20
2.3. Дослідження якості медичних та лікувальних процедур санаторію Сольва.....	25
Висновок до розділу II.....	30
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	31
3.1. Проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортного господарства України.....	31
3.2. Шляхи вдосконалення курортного комплексу м. Миргород.....	33
3.3. Основні напрями розвитку комплексу санаторію Сольва.....	34
Висновок до розділу III.....	36
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ.....	41

АНОТАЦІЯ

Макаров Р.О. Стратегія управління розвитком санаторно-курортним комплексом України. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 242 – Туризм. – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Розглянуто розвиток наукових думок щодо стратегії управління розвитком санаторно-курортного комплексу України зокрема було проаналізовано курорт Моршин та санаторій Сольва.

Охарактеризовано основні методологічні засади формування стратегії управління розвитком санаторно-курортного комплексу та механізми її впровадження. Розкрито нормативно-правову базу функціонування санаторно-курортного комплексу та дано характеристику механізму управління розвитком через стратегічні підходи.

Загальним результатом дослідження є розробка стратегії управління розвитком санаторно-курортного комплексу України, з урахуванням особливостей курорту Моршин та санаторію Сольва. Отримані пропозиції та рекомендації можуть бути використані органами влади та зацікавленими сторонами для ефективного управління та подальшого розвитку санаторно-курортного комплексу України.

Ключові слова: санаторно-курортний комплекс України, методологічні засади, стратегія розвитку туризму, механізм впровадження, інструменти управління розвитком, практичний досвід, конкурентоспроможність.

SUMMARY

Makarov R.O. Management strategy for the development of a sanatorium-resort complex of Ukraine - Qualification work on manuscript rights. Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 242 - tourism. – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The development of scientific opinions regarding the management strategy of the development of the sanatorium-resort complex of Ukraine was considered, in particular, the Morshin resort and the Solva sanatorium were analyzed.

The main methodological principles of the development management strategy of the sanatorium-resort complex and the mechanisms of its implementation are characterized. The regulatory and legal basis of the operation of the sanatorium-resort complex is disclosed and the characteristics of the development management mechanism through strategic approaches are given.

The general result of the study is the development of a management strategy for the development of the sanatorium-resort complex of Ukraine, taking into account the peculiarities of the Morshin resort and the Solva sanatorium. The received proposals and recommendations can be used by authorities and interested parties for effective management and further development of the sanatorium-resort complex of Ukraine.

Key words: sanatorium-resort complex of Ukraine, methodological principles, tourism development strategy, implementation mechanism, development management tools, practical experience, competitiveness.

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі зростає значення здоров'я людини і необхідності активного відпочинку, що сприяє розвитку туристичної та санаторно-курортної індустрії в країнах зі сприятливими природними умовами. Україна – одна з таких країн, яка володіє значним кількісним і якісним потенціалом санаторно-курортного господарства.

Аналіз дослідження теми: можна зазначити, що проблема формування стратегії управління розвитком санаторно-курортним комплексом досліджується міжнародними та національними науковими школами. Проте виявлені проблеми потребують додаткового пошуку шляхів їх вирішення і зосереджуються на аналізі стану розвитку санаторно-курортного комплексу України, тому можливості вдосконалення національних курортних закладів з врахуванням сучасних глобальних викликів передбачають додаткові напрями розвитку, які обґрунтовані у дослідженні.

Мета і завдання дослідження: полягає в визначенні оптимальної стратегії управління розвитком санаторно-курортного комплексу України з урахуванням сучасних тенденцій розвитку туризму. Для досягнення заданої цілі потрібно виконати наступні завдання:

- дослідити поняття та види санаторно-курортного господарства;
- проаналізувати особливості організаційно-економічний механізм управління санаторно-курортного господарства;
- провести аналіз санаторно-курортної інфраструктури України та курортного комплексу м. Миргород, зокрема з урахуванням наявних обмежень та проблем;
- дослідити якість медичних та лікувальних процедур, які забезпечуються санаторієм Сольва, включаючи аналіз рівня задоволеності клієнтів та порівняння зі стандартами та нормативами;
- дослідити якість медичних та лікувальних процедур, які забезпечуються

- санаторієм Сольва, включаючи аналіз рівня задоволеності клієнтів та порівняння зі стандартами та нормативами;
- визначити основні проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортного господарства в Україні та запропонувати шляхи їх вирішення, зокрема з урахуванням попереднього аналізу;
 - розробити пропозиції щодо вдосконалення курортного комплексу м. Миргород та комплексу санаторію Сольва на основі здобутого досвіду та аналізу;
 - сформулювати висновки та рекомендації щодо подальшого розвитку санаторно-курортного господарства в Україні.

Об'єктом дослідження виступає процес стратегічного розвитку підприємств, що діють у санаторно-курортному комплексі, включаючи його інфраструктуру, медичні та рекреаційні послуги, організаційно-економічний механізм функціонування та інші аспекти. Його потенціал та перспективи розвитку.

Предметом дослідження є формування стратегії управлінням розвитку санаторно-курортним комплексом України.

Методи дослідження статистичні спостереження (під час аналізу санаторно-курортних господарств), системний підхід (у процесі вибору принципів побудови стратегії модернізації), метод опитування (для визначення ключових показників, що впливають на діяльність підприємств санаторно-курортного комплексу), експертний метод (для оцінювання важливості цих факторів). Теоретичною та методологічною базою дослідження є теоретичних та методологічних підходах економічної теорії, теорії менеджменту й маркетингу, а також на результати наукових досліджень а також на висновках наукових досліджень вчених з України та зарубіжжя. Застосування кожного методу буде детально описано та аргументовано у відповідних розділах роботи.

Апробація результатів наукових досліджень:

1) Кільницька О.С., Макаров Р.О. Характеристика туристичного комплексу Болгарії. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів* : матеріали Всеукр. наук.-прак. конф., 01 лютого 2023 року. Житомир : ПНУ. с.400-405.

2) Кільницька О.С., Макаров Р.О. Основні проблеми розвитку туристичного комплексу Болгарії. *Modern ways of solving the problems of science in the world* : зб.матеріалів VI Міжнар. наук.-прак. конф. 13-15 лютого 2023 року. Warsaw, Poland. С-439-442 .

Практичне значення отриманих результатів: дослідження полягає у можливості використання рекомендацій та пропозицій, що були сформульовані з метою покращення стратегії управління розвитком санаторно-курортного комплексу України. Зокрема, ці рекомендації можуть бути корисними для органів державного управління, регіональних органів влади, інвесторів та підприємців, які працюють у галузі санаторно-курортного лікування та туризму. Застосування рекомендацій дослідження може сприяти розвитку санаторно-курортного комплексу України, збільшенню прибутків від туризму та поліпшенню якості життя населення.

Обсяг та структура роботи. Структура роботи включає вступ, три розділи та висновки. У першому розділі роботи досліджено поняття та різноманітні типи санаторно-курортного господарства, проведено історичний огляд розвитку сфери в Україні та описано організаційно-економічний механізм управління цією галуззю. У другому розділі надано загальний огляд туристичної інфраструктури країни, проаналізовано стан туристичної інфраструктури курортного комплексу м. Миргород та досліджено якість медичних та лікувальних послуг в санаторії Сольва. Третій розділ присвячено проблемам та перспективам розвитку санаторно-курортного господарства в Україні, обговорено можливості вдосконалення курортного комплексу м. Миргород та основні напрями розвитку санаторію Сольва. Обсяг роботи складатиме 40 сторінок включаючи таблиці, графіки та ілюстрації.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО–КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Поняття та види санаторно-курортного господарства

Санаторно-курортне господарство – це галузь туризму, яка має великий вплив на економіку багатьох країн, такі господарства забезпечують робочі місця для місцевого населення та стимулюють розвиток туристичної індустрії. Основною метою цієї галузі є забезпечення людей засобами для відновлення та зміцнення здоров'я, профілактики та лікування захворювань за допомогою природних факторів та спеціальних медичних процедур. У залежності від мети відвідування курорту виділяються різні типи санаторно-курортного господарства, які можуть відрізнятися за спрямованістю лікування, розміщенням, харчуванням, рівнем послуг та іншими параметрами.

Санаторно-курортне господарство надає різні види послуг, такі як: лікувально-оздоровчі, оздоровчі та спортивно-оздоровчі заклади. Більшість санаторіїв та курортів за медичним профілем спеціалізуються на:

1. Заклади для лікування захворювань органів кровообігу, рекомендовані заклади кліматичних та бальнеологічних курортів Одеської, Донецької та Київської областей, де надають послуги масажу, гідротерапії, та інші, що допоможуть підвищити ефективність лікування.

2. Заклади для лікування захворювань нервової системи можна обрати бальнеологічні, грязьові та кліматичні курорти Донецької, Запорізької та Закарпатської областей, де можна отримати процедури, які сприяють розслабленню та покращенню настрою, такі як масаж, гідротерапія, фітотерапія та інші.

3. Заклади для лікування захворювань органів дихання, можна обрати приморські, бальнеологічні та спелеологічні курорти Донецької, Закарпатської та

Одеської областей. В комплексі можна отримати процедури, які сприяють очищенню легенів та підвищенню їхньої функціональної активності.

4. Заклади для лікування захворювань органів травлення рекомендовані бальнеологічні курорти Львівської, Закарпатської, Полтавської та Харківської областей. В цих курортах можна отримати процедури, які сприяють покращенню роботи шлунково-кишкового тракту та нормалізації травлення.

5. Заклади для лікування захворювань опорно-рухової системи в Україні є багато санаторіїв та курортів, які пропонують різні методики терапії. Зокрема, грязелікування, бальнеологія, фізіотерапія, масаж та лікувальна гімнастика є популярними методами лікування захворювань опорно-рухової системи.

Найвідоміші курорти для лікування захворювань опорно-рухової системи в Україні це – Моршин, Трускавець, Миргород, та інші. У цих курортах можна отримати кваліфіковану медичну допомогу та здійснити комплексну програму лікування та реабілітації, щоб повернутися до нормального життя та покращити своє здоров'я [1]. Основна мета таких закладів полягає у попередженні, лікуванні та реабілітації захворювань, а також у відновленні здоров'я після них.

Розвиток санаторно-курортного господарства залежить від коливання попиту та очікувань клієнтів, змін в законодавстві та політиці держави, наявності фінансування та інших факторів. Незважаючи на це, основна мета санаторно-курортного господарства залишається незмінною – забезпечення здоров'я, відпочинку та задоволення потреб клієнтів з метою відтворення потенціалу працездатності населення [2].

Крім того, в сучасних курортах можуть проводитися різноманітні програми:

1. Спортивні програми: курорти можуть мати спортивні інфраструктури, які дозволяють проводити різноманітні змагання, заняття фітнесом, аеробікою, йогою та іншими видами спорту.

2. Розважальні програми: курорти можуть мати кінотеатри, казино, нічні клуби, дискотеки, концерти та інші розважальні місця, що забезпечують відпочивальникам веселу атмосферу.

3. Програми для дітей: курорти можуть мати дитячі майданчики, анімаційні програми, ігрові кімнати та інші розваги, які сприяють забезпеченню дітям відпочинку та розвитку.

4. Програми зі здоров'я: курорти можуть пропонувати лікувально-оздоровчі процедури, спа-центри, масаж та інші послуги, що сприяють зміцненню здоров'я.

5. Екскурсійні програми: курорти можуть організовувати екскурсії до цікавих місць, музеїв, історичних пам'яток, природних заповідників та інших місць, що забезпечують відпочивальникам можливість ознайомитись з культурою та історією місцевості [3]. Програми допомагають не тільки покращити фізичне та психічне здоров'я, але й збалансувати раціон харчування та отримати навички здорового способу життя.

1.2. Організаційно-економічний механізм управління санаторно-курортним господарством.

Організаційно-економічний механізм управління санаторно-курортним господарством складається з різноманітних елементів, які мають на меті забезпечення ефективного та оптимального функціонування курортних закладів та задоволення потреб клієнтів. Основні елементи організаційно-економічного механізму управління санаторно-курортним господарством включають:

1. Систему планування та контролю: організаційно-економічний механізм управління санаторно-курортним господарством передбачає систему планування та контролю, що забезпечує здійснення стратегічного та оперативного управління діяльністю санаторно-курортних закладів.

2. Фінансовий менеджмент: елемент організаційно-економічного механізму управління включає управління фінансовими ресурсами та забезпеченням

фінансової стійкості курортних закладів. Фінансовий менеджмент охоплює складання бюджетів, контроль за витратами та прибутками, управління ризиками та інші фінансові аспекти.

3. Маркетинг та реклама: є важливим елементом організаційно-економічного механізму управління СКГ. Вони мають на меті підвищення вживання послуг та привертання нових клієнтів. Маркетинг охоплює вивчення потреб та бажань клієнтів, розробку та реалізацію маркетингових стратегій та програм.

4. Управління якістю: охоплює розробку та впровадження стандартів якості в наданні послуг курортних закладів, що забезпечує контроль якості надання послуг та вчасну реакцію на виявлені недоліки.

5. Організація обслуговування та інфраструктури: планування та організацію інфраструктури у поєднанні з обслуговуванням, що забезпечує належний рівень комфорту та безпеки для клієнтів і сприяє задоволенню їх потреб.

6. Управління ресурсами: включає планування та розподіл ресурсів курортних закладів, таких як енергія, вода, продукти харчування та інші матеріальні ресурси [4].

Один з ключових елементів такого механізму – це наявність відповідної законодавчої бази. Україна має діючий закон "Про туризм" , який регулює відносини між різними учасниками туристичного ринку та визначає правила функціонування курортів. Закон України "Про курорти" є головним документом з правового регулювання державного управління курортами. Закон встановлює норми і принципи, що визначають правові, організаційні, економічні та соціальні основи розвитку курортів в Україні. Даний закон спрямований на забезпечення охорони та використання цих природних ресурсів як національного надбання України. Тому, він відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку курортів відповідно до принципів правової, соціальної та економічної сталості в країні [5].

Для оцінки розвитку санаторно-курортного господарства України в 2017 році були зібрані числові дані про показники та розраховані індекси в різних регіонах країни (дод. А).

Україна прагне активно розвивати туризм як важливу галузь своєї економіки. Для цього було розроблено різні програми фінансування, серед яких "Зелені кредити", що надають пільгові кредити для створення енергоефективних та екологічно безпечних об'єктів. Партнерство з приватним сектором є ключовим елементом для розвитку курортного бізнесу, оскільки більшість курортів в Україні належать приватним компаніям. Фінансування санаторно-курортного господарства здійснюється за рахунок бюджетних коштів та інвестицій приватного сектору. Держава надає пільги та допомагає в реалізації проектів для сприяння розвитку цієї галузі [9].

Ефективна маркетингова стратегія також є важливим елементом організаційно-економічного механізму управління санаторно-курортним господарством. Останнім компонентом організаційно-економічного механізму управління санаторно-курортним господарством є контроль та моніторинг. Забезпечення високої якості послуг та безпеки туристів на курортах є надзвичайно важливим. З цією метою існують спеціальні служби контролю та моніторингу, які перевіряють дотримання стандартів та вимог безпеки. Для залучення більшої кількості туристів та розвитку туристичного ринку дуже важливі реклама та маркетингові заходи. Організаційно-економічне управління санаторно-курортним господарством поділяється на етапи які мають свої основні завдання (табл 1.2). На основі дослідження теоретичних аспектів санаторно-курортного господарства можна зробити такі висновки. Розвиток цієї галузі є важливим для економіки країни і має великий потенціал для залучення інвестицій та збільшення туристичного потоку. Успішне управління санаторно-курортним господарством залежить від розвиненості організаційно-економічного механізму, який включає

правову базу, фінансову підтримку, науково-дослідну роботу, маркетингові дослідження та інші аспекти.

Таблиця 1.2

Етапи здійснення організаційно-економічного управління санаторно-курортним господарством.

Назва етапу	Характеристика
1. Планування та розробка проектів	Визначення основних напрямів та пріоритетів розвитку курорту, підготовка проектів та визначення потреб в інвестиціях
2. Фінансування та залучення інвестицій	Забезпечення фінансування курорту, пошук інвесторів та партнерів, підготовка фінансових звітів
3. Будівництво та реконструкція об'єктів інфраструктури	Реалізація будівельних та реконструкційних проектів, контроль за якістю робіт та відповідність їх законодавству
4. Управління персоналом	Підбір та навчання персоналу, контроль за його роботою, розробка та впровадження системи мотивації
5. Обслуговування гостей	Забезпечення високої якості обслуговування гостей, контроль за станом номерного фонду та інфраструктури, розвиток послуг та розваг

Джерело: сформовано на основі [6] .

Врахування впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на санаторно-курортну галузь може стимулювати розвиток інноваційних технологій та забезпечувати сталий розвиток галузі. Розуміння теоретичних аспектів санаторно-курортного господарства може сприяти підвищенню ефективності управління галуззю, збільшенню економічного зростання країни та покращенню якості життя населення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

2.1. Загальна характеристика туристичної інфраструктури України

Туристична інфраструктура України розвинена на рівні, який можна оцінити як середньо-високий. Країна має розгалужену транспортну інфраструктуру, яка включає автобуси, маршрутки, тролейбуси, трамваї, метро та залізничний транспорт. Крім того, на території України розташовано понад 2000 готелів з класифікацією від 1 до 5 зірок, а ціни на житло стартують від 400 грн. за ніч. Основні туристичні міста країни, такі як Київ, Львів, Одеса, Харків та Дніпро, знаходяться на відстані від 5 до 30 км від найближчих аеропортів. Україна має розвинену мережу культурно-історичних пам'яток, музеїв, театрів, галерей та природних красот.

Різновиди туристичної інфраструктури включають в себе готелі, ресторани та кафе, екскурсійні агентства, магазини, атракціони та розважальні заклади, які забезпечують туристів усіма необхідними послугами. Що стосується розміщення туристичної інфраструктури, то вона досить рівномірно розподілена по всій території України. Ціни на житло, екскурсії та розваги відносно низькі, а відстані між туристичними об'єктами та засоби доступні та зручні для подорожуючих. В Україні існують спеціальні програми та акції для туристів, які надають знижки на різні послуги. Однак, варто зазначити, що деякі регіони країни ще потребують розвитку туристичної інфраструктури. Наприклад, у гірських регіонах та на заході України є потенціал для розвитку туризму, але не завжди є достатньо розвинена інфраструктура для забезпечення комфортного перебування та переміщення туристів. У будь-якому випадку, туристична інфраструктура України розвивається, тому туристи можуть очікувати більш зручного та комфортного відпочинку в майбутньому [7].

За даними Державної служби статистики України [8] у 2021 році Україну відвідало 5,1 млн іноземних громадян, що на 100 тис. більше, ніж у 2019 році (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Відвідування країни в млн. осіб.

Роки	Кількість громадян, які виїжджали за кордон	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України	Кількість екскурсантів
2019	19,4	14,1	23,9	5,5
2020	7,6	6,2	10,6	2,3
2021	5,0	5,1	7,3	1,9

Джерело: сформовано на основі [8].

Таким чином, за період з 2019 по 2020 роки, кількість громадян, які виїжджали за кордон, зменшилась майже в 2.5 рази, кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, скоротилась на 56%, кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України, скоротилась на 56%, а кількість екскурсантів зменшилась на 58%. У 2021 році порівняно з 2020 роком, кількість громадян, які виїжджали за кордон, зменшилась на 34%, кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, зросла на 3%, кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України, зросла на 69%, а кількість екскурсантів зменшилась на 17%.

Туристична інфраструктура України постійно розвивається та оновлюється, щоб задовольнити потреби та очікування туристів. Останніми роками відбувається активне створення та модернізація готелів, курортів, ресторанів, музеїв та інших туристичних закладів. Зокрема, в Україні розпочато величезні інвестиційні проекти в інфраструктуру туризму. Наприклад, у Львові планують збудувати новий міжнародний аеропорт, який стане важливим транспортним вузлом для розвитку туризму у західній частині країни. Також планується будівництво нових

готелів та відпочинкових комплексів на узбережжі Чорного моря та Карпатах. Україна також розвиває туризм на екологічній основі. Розвивається інфраструктура для активного відпочинку та туризму в гірських районах, національних парках та заповідниках. З'являються нові велосипедні та пішохідні маршрути, створюються умови для кемпінгу та гірських експедицій [9]. Загальна характеристика туристичної інфраструктури України може бути поділена на кілька категорій (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Загальна характеристика туристичної інфраструктури України

Показники	Опис
Кількість туристів (у 2019 році)	14,8 млн
Головні туристичні міста	Київ, Львів, Одеса, Харків, Дніпро
Відстань до найближчого аеропорту	Від 5 до 30 км
Кількість готелів	Понад 2000
Класифікація готелів	Від 1 до 5 зірок
Рівень сервісу	Середній-високий
Ціни на житло	Від 10 євро за ніч
Транспортна інфраструктура	Розвинена, включаючи автобуси, маршруткі, тролейбуси, трамваї, метро та залізничний транспорт
Їжа та напої	Різноманітні, доступні та смачні
Розваги та спорт	Водні парки, атракціони, тенісні корти, поля для гольфу, кінні майданчики, велосипедні маршрути
Культурні місця	Музеї, театри, галереї, храми та інші культурні пам'ятки
Природні красоти	Гори, озера, національні парки та заповідники
Ціни на екскурсії та розваги	Від 5 євро
Сезонність	Туристичний сезон триває з квітня по жовтень
Погода	Різноманітна залежно від регіону, влітку середня температура біля 25°C

Джерело: сформовано на основі [8].

Інфраструктура туризму в Україні постійно розвивається, підтримується державою та покращується обслуговування туристів, а також розвиток технологій в галузі туризму. Однак, є потенціал для подальшого розвитку туризму в Україні, зокрема, шляхом поліпшення інфраструктури в менш розвинених регіонах країни,

залучення іноземних інвестицій та підвищення рівня обслуговування в галузі туризму. Санаторно-курортні заклади є надзвичайно важливими для підтримки здоров'я та добробуту населення. Заклади пропонують різноманітні послуги, включаючи лікування, реабілітацію та відпочинок, що допомагає підтримувати фізичне та психологічне здоров'я людей. Нижче наведено статистичні дані про санаторно-курортні заклади України за останній звітний період. При дослідженні проведений аналіз та пораховано кількість ліжок та місць для відпочинку в санаторіях з лікуванням, санаторіях-профілакторіях, а також в інших закладах відпочинку (табл 2.3, рис. 1.1).

Таблиця 2.3

Санаторно-курортні та оздоровчі заклади

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку	
	усього	у них ліжок, тис.	усього	у них ліжок, тис.	усього	у них місць, тис.	усього	у них місць, тис.
2010	510	141	234	19	290	60	1920	217
2011	508	141	224	19	280	59	1947	216
2012	484	133	185	18	286	60	1925	208
2013	477	132	165	15	271	57	1916	202
2014	320	79	118	17	90	17	1400	157
2015	309	78	79	12	76	15	1399	165
2016	291	70	63	10	73	14	1295	146
2017	284	71	55	10	67	12	1235	133

Джерело: сформовано на основі [8].

Кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, а також їх ліжок поступово зменшується з 2010 по 2017 рік. Наприклад, якщо у 2010 році було 510 таких закладів з 141 тис. ліжками, то у 2017 році їх кількість склала вже лише 284 з 71 тис. ліжками. Кількість будинків та пансіонатів відпочинку впала з 290 у 2010 році до 67 у 2017 році. Також значно зменшилася кількість місць в базах та інших закладах відпочинку. Загалом, можна зробити висновок, що кількість закладів для відпочинку та лікування в Україні зменшується, що може свідчити про

погіршення ситуації з охороною здоров'я в країні. Як видно з діаграми, найбільшу кількість ліжок та місць для відпочинку мають санаторії та пансіонати з лікуванням. Проте, бази та інші заклади відпочинку також мають значну кількість місць для відпочинку, що може бути привабливим для багатьох туристів. Отже, вибір закладу для відпочинку залежить від бажань та потреб кожного конкретного відпочиваючого.

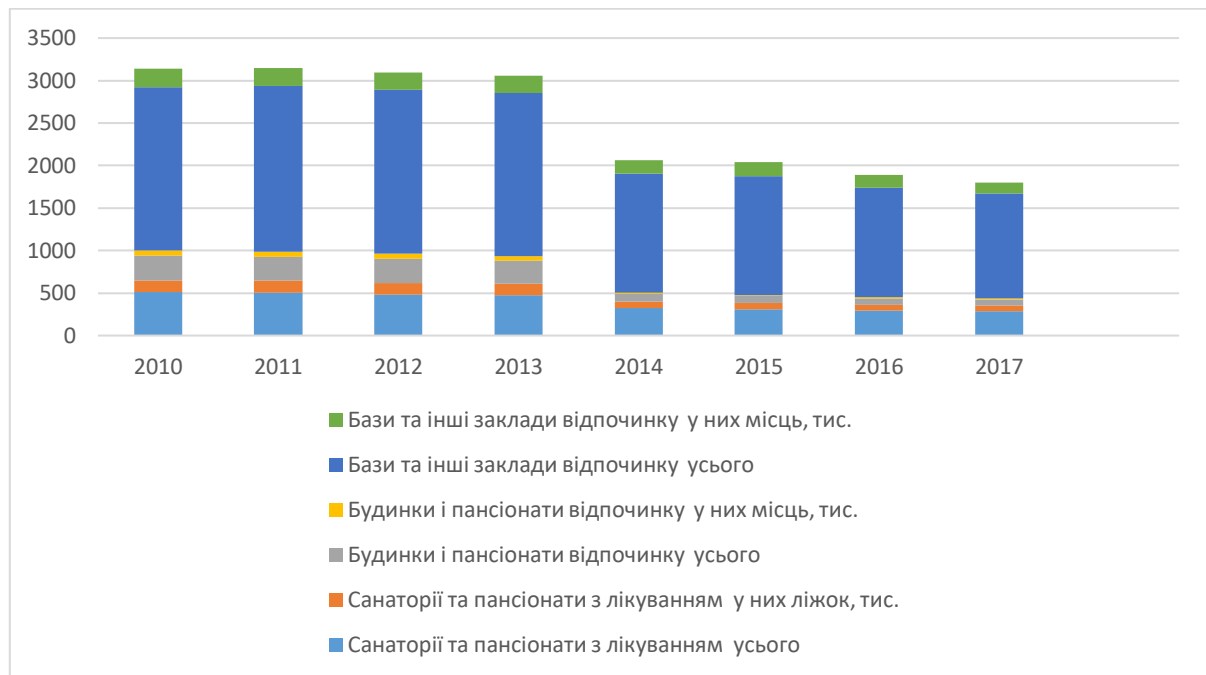

Рис 1.1. Динаміка кількості санаторно-курортних та оздоровчих закладів
Джерело: сформовано на основі [8].

Болгарія та Україна – це дві країни з великим потенціалом для туризму, оскільки вони мають багату історію, культуру, природні ресурси та інші привабливості для відпочинку. Однак, туристичні комплекси цих країн мають свої особливості. Туристичний комплекс Болгарії зосереджений, переважно, на чорноморському узбережжі. Туристична інфраструктура розвинута досить добре: готелі різних категорій, ресторани, магазини, атракціони та інші розваги доступні для туристів. Крім того, Болгарія відома своїми мінеральними джерелами та курортами, які приваблюють відвідувачів у пошуках оздоровлення [10].

Україна, з іншого боку, має різноманітні туристичні напрямки, такі як історичні міста, гірськолижні курорти, культурні та етнографічні комплекси, курорти на Чорному та Азовському морях та інші. Туристична інфраструктура в Україні розвивається повільніше, але також досить добре розвинута у популярних туристичних напрямках. У порівнянні з Болгарією, Україна має більш різноманітний туристичний потенціал та більш доступні ціни на послуги. Однак, у Болгарії розвиненіша інфраструктура та більш широкий вибір розваг.

Отже, якщо вам потрібно відпочити на морському узбережжі та насолодитися активним відпочинком, то вибір може бути спрямований на Болгарію, оскільки ця країна має більш розвинену інфраструктуру та більший вибір розваг, таких як водні види спорту, атракціони та інші. З іншого боку, якщо ви шукаєте більш різноманітний відпочинок, який включає в себе історичні міста, культурні та етнографічні комплекси, гірськолижні курорти та інші, то Україна може бути більш підходящим варіантом. Необхідно також враховувати інші фактори, такі як вартість подорожі, доступність, безпеку та інші, перед тим, як зробити остаточний вибір. Кожна країна має свої переваги та недоліки, тому важливо зробити свідомий вибір з урахуванням ваших особистих потреб та побажань [11].

Підсумовуючи загальну характеристику туристичної інфраструктури України, можна зробити висновок, що в країні є значна кількість туристичних об'єктів та закладів для відпочинку та оздоровлення. Проте, варто зазначити, що не всі об'єкти мають високу якість обслуговування та відповідають міжнародним стандартам. Також необхідно звернути увагу на розвиток туристичної інфраструктури в менш розвинутих регіонах України, а також забезпечення безпеки туристів та дотримання екологічних стандартів у розвитку туризму. Загалом, туристична інфраструктура України має потенціал для подальшого розвитку та залучення більшої кількості туристів, але потребує уваги та підтримки з боку держави та бізнесу.

2.2. Аналіз туристичної інфраструктури курортного комплексу м. Миргород

Миргород є одним з найбільш відвідуваних курортів в Україні, завдяки своїм природним красотам та лікувальним джерелам. Курорт має розвинену транспортну інфраструктуру, яка включає автобусні маршрути, залізничний вокзал та послуги таксі. Багато туристів віддають перевагу таксі, оскільки воно є швидким та зручним способом пересування по місту та його околицях. Крім того, в місті можна орендувати автомобіль, що дозволяє туристам свободніше планувати свої маршрути та відвідувати цікаві місця в регіоні. Миргород є відомим курортом завдяки своїм лікувальним джерелам. У курортному місті Миргород є широкий вибір варіантів розміщення для туристів, які можуть бути задоволені різними рівнями комфорту і цінової категорії. Тут можна знайти готелі, санаторії, приватні готельні комплекси, котеджі та апартаменти. Більшість санаторіїв розташовані поруч з мінеральними джерелами в мальовничих куточках курорту. У м. Миргороді доступні як економ-готелі, так і представницькі номери відомих готельних мереж. Курорт Миргород складається з чотирьох санаторіїв: "Миргород", "Полтава", "Хорол" та "Березовий гай".

Кожен з цих санаторіїв спеціалізується на певних видів лікування та реабілітації, але вони всі мають спільний фактор – це лікувальна мінеральна вода "Миргородська", яка має унікальні властивості та використовується для лікування різних захворювань. Санаторій "Миргород" спеціалізується на лікуванні серцево-судинних, нервових та ендокринних захворювань. Санаторій "Полтава" фокусується на лікуванні захворювань опорно-рухового апарату. Санаторій "Хорол" спеціалізується на лікуванні шлунково-кишкових та сечостатевої системи. Санаторій "Березовий гай" розташований в зеленій зоні курорту та спеціалізується на лікуванні захворювань дихальних шляхів та кардіології. В комплексі є сучасні медичні центри, а також спа-центр для релаксації та відновлення сили [12]. Під час дослідження туристичної інфраструктури курорту, був здійснений аналіз цін санаторіїв "Полтава" та "Березовий Гай"(табл 2.4).

Таблиця 2.4

Ціни в санаторії "Полтава"

Тип номеру	Кількість місць	Ціна (грн)
Люкс однокімнатний	1	2034
Люкс преміум	2	2082
Напівлюкс однокімнатний	2	1374
Стандарт+	1	1332
Стандарт+	2	1152
Стандарт	2	1074
Економ	1	1080
Економ	2	990

Джерело: сформовано на основі [12].

У санаторії "Полтава" є різні типи номерів з різними рівнями комфорту, які відрізняються за розміром та наявністю додаткових зручностей. Найбільш дорогі варіанти – це "Люкс однокімнатний" та "Люкс преміум", які коштують більше 2000 грн. за ніч. Далі йдуть "Напівлюкс однокімнатний" та "Стандарт+", а найбільш доступні варіанти - це "Стандарт", "Економ однокімнатний" та "Економ двокімнатний", які коштують менше 1200 грн. за ніч. У санаторії "Березовий Гай" доступні різні типи номерів з різними рівнями комфорту та різними цінами. Стандартні номери в середньому коштують менше за вище класифіковані номери, але це може залежати від певних факторів, таких як розташування номеру, рівень комфорту та інші (табл 2.5).

Таблиця 2.5

Ціни в санаторії "Березовий Гай"

Тип номеру	Ціна (грн)
Напівлюкс двокімнатний 2-місн.	1302
Студія 1-місн.	2094
Люкс однокімнатний 1-місн.	1674
Люкс двокімнатний підвищеної комфортності 2-місн.	1644
Люкс двокімнатний покращений 2-місн.	1464
Стандарт+ 1-місн.	1332
Стандарт+ 2-місн.	1152
Стандарт 1-місн.	1254
Стандарт 2-місн.	1074
Економ 1-місн.	1080
Економ 2.-місн	990

Джерело: сформовано на основі [12].

Ціни на номери варіюються від 990 грн за номер Економ 2-місн. до 2 094 грн за студію 1-місн. За останні роки в Миргороді також з'явилися альтернативні варіанти розміщення для туристів, такі як кемпінги та гостели (рис. 2.1). Кемпінги зазвичай знаходяться на околицях міста і пропонують можливість розміститися в палатках на природному ділянці, що дозволяє насолодитися затишком за межами міської зони. У м. Миргороді, окрім готелів та санаторіїв, є також приватні готельні комплекси, котеджі та апартаменти, які є зручними для сімейного відпочинку або для довгострокового перебування. Усі ці варіанти розміщення пропонують необхідні зручності для комфортного перебування туристів, такі як чиста постіль, щоденне прибирання, наявність кондиціонерів та опалення в номерах, супутникове телебачення, безкоштовний Wi-Fi та інші [12].

Рис. 2.1. Курорт Миргород

Джерело: [12]

Курорт в м. Миргороді пропонує багато різноманітних видів розваг та дозвілля для туристів, що забезпечує їм якісний та цікавий відпочинок. Найпопулярнішими місцями у межах курортного комплексу є парки та сади, кінотеатр "Жовтень", а також різні розважальні заклади, наприклад боулінг та більярдні клуби. Тут можна знайти також багато кафе та ресторанів з національною та європейською кухнею. Для любителів активного відпочинку на території курорту є можливість займатися фітнесом, плавати в басейні або відвідувати тренажерний зал. Також тут є можливість взяти напрокат велосипеда та організувати прогулянки в мальовничих місцях навколо Миргорода. Крім розваг та дозвілля, на курорті можна скористатися лікувальними процедурами. На території комплексу є мінеральні води, які мають високий лікувальний потенціал і доведену ефективність у лікуванні різних захворювань.

Курорт в Миргороді популярний не тільки серед українців, а й за її межами, тому тут завжди можна знайти багато різноманітних розваг та розваг для всіх вікових груп. Відвідування курорту в Миргороді забезпечує якісний та цікавий відпочинок та можливість покращити своє здоров'я. З даного дослідження було проаналізовано туристичну інфраструктуру курорту Миргород (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз туристичної інфраструктури м. Миргорода

Параметр	Стан туристичної інфраструктури
Розважальні заклади	Розвинені (парки, кінотеатри, боулінг тощо)
Готелі та готельні комплекси	Численні, різного рівня комфорту та цінової категорії
Ресторани та кафе	Розвинені, широкий вибір кухні
Екскурсійні програми та туристичні маршрути	Доступні, є можливість ознайомитися з історичними пам'ятками та красою природи регіону
Транспортна інфраструктура	Забезпечується автобусами, таксі, можливість оренди автомобілів
Спортивна інфраструктура	Розвинена, наявність спортивних комплексів, стадіонів, басейнів та інших спортивних закладів
Інтернет та зв'язок	Інтернет забезпечений, мобільний зв'язок доступний у більшості зон міста

Джерело: сформовано на основі [13].

Туристична інфраструктура в місті Миргороді доволі розвинена – у місті є численні готелі та готельні комплекси різного рівня комфорту та цінової категорії, що дозволяє туристам знайти оптимальний варіант проживання. Транспортна інфраструктура також добре розвинена, забезпечується автобусами, таксі та можливість оренди автомобілів. місті присутня розважальна і спортивна інфраструктура, зокрема спортивні комплекси, стадіони, басейни та інші спортивні заклади. Інтернет забезпечений, а мобільний зв'язок доступний у більшості зон міста. Для проведення аналізу вартості проживання в санаторії "Березовий Гай" та санаторію "Полтава", було прораховано вартість проживання за 7 днів (табл 2.7).

Таблиця 2.7

Порівняння цін в санаторіях

Санаторій	Тип номеру	Кількість осіб	Ціна за 7 днів грн
Полтава	Люкс однок.	1	14238
	Люкс преміум	2	29148
	Напівлюкс однок.	2	19236
	Стандарт+	1	9324
	Стандарт+	2	16128
	Стандарт	2	15036
	Економ	1	7560
	Економ	2	13860
Березовий Гай	Напівлюкс двок. 2-міс.	2	18214
	Студія 1-міс.	1	14658
	Люкс однок. 1-міс.	1	11718
	Люкс двок. підвищеної комфор. 2-міс.	2	11508
	Люкс двок. покращений 2-міс.	2	10248
	Стандарт+ 1-міс.	1	9324
	Стандарт+ 2-міс.	2	8064
	Економ 1-міс.	1	7560
	Економ 2-міс.	2	6930

Джерело: сформовано на основі [14].

За результатами аналізу цін на проживання та послуги у санаторіях "Полтава" та "Березовий Гай" можна зробити наступні висновки. Обидва санаторії пропонують номери різних категорій: від економ до люксів, залежно від бажаного

рівня комфорту та фінансових можливостей клієнта. У санаторії "Полтава" ціни на номери в середньому нижчі, ніж у "Березовому Гаї". Середня ціна на проживання за 7 днів у санаторії "Полтава" складає 11 610 грн, що на 1572 грн менше, ніж у санаторії "Березовий Гай". Досліджувані санаторії пропонують достатньо високий рівень обслуговування та перебування, з різним вибором послуг та рівнем цін. Вибір конкретного санаторію може залежати від бажаної локації, вибору послуг та фінансових можливостей клієнта.

2.3. Дослідження якості медичних та лікувальних процедур санаторію Сольва.

Якість медичних та лікувальних процедур визначається відповідністю послуг медичних працівників і медичних закладів науковим, етичним та професійним стандартам та вимогам, а також задоволенням потреб пацієнтів. Це означає, що якість медичних та лікувальних процедур залежить від того, наскільки відповідально та професійно виконується лікарський припис і весь медичний процес, яким пацієнт користується. Оцінка якості медичних та лікувальних процедур може здійснюватися різними способами, такими як аналіз медичних записів, опитування пацієнтів, огляд та перевірка устаткування та приміщень медичного закладу, виконання медичних тестів та процедур, а також врахування відгуків фахівців та оцінок медичних організацій. Якість медичних та лікувальних процедур є ключовим чинником в ефективному лікуванні та підтриманні здоров'я пацієнтів. Санаторій "Сольва" – це новий санаторій, що був заснований лише у 2011 році. Повне найменування комплексу – Solva Resort & SPA. Загальна площа всього комплексу становить 10 гектарів [15].

Розташований санаторій в Закарпатській області, в селі Поляна. Санаторій Сольва відомий своїм високоякісним медичним обслуговуванням та лікуванням різних захворювань. Комплекс спеціалізується на лікуванні захворювань опорно-

рухової системи, серцево-судинної системи, гінекологічних захворювань, хвороб шлунково-кишкового тракту та станів післяопераційного відновлення, санаторій Сольва надає своїм гостям доступ до сучасних медичних кабінетів та лікувальних процедур, таких як лікувальні ванни, масаж, фізіотерапія, лазеротерапія, інгаляції тощо. (рис 2.2). У санаторії наявні такі додаткові можливості, як басейн, фітнес-центр, сауна, тенісні корти, ресторани та кафе, що дозволяють гостям розважатися та відпочивати після процедур. Лікувальні послуги та медичні процедури в санаторії Сольва забезпечуються висококваліфікованими медичними працівниками, які мають багатий досвід та постійно підвищують свій професійний рівень. Крім того, комплекс має власний медичний центр з сучасним обладнанням та лікувальною базою, де надаються різноманітні медичні та лікувальні процедури.

Рис 2.2. Санаторій Сольва

Джерело: [16]

У санаторії Сольва надаються різноманітні медичні послуги, включаючи консультації лікарів-спеціалістів у галузях кардіології, гастроентерології, неврології, алергології, пульмонології тощо. Санаторій має власний медичний центр з сучасним обладнанням та лабораторний комплекс для проведення досліджень та аналізів. Кваліфіковані медичні працівники з великим досвідом роботи та постійним підвищенням свого рівня професійної підготовки забезпечують надання медичних послуг відповідно до потреб кожного пацієнта. Індивідуальний підхід до кожного пацієнта є важливим аспектом якості медичного обслуговування в санаторії Сольва.

Лікарі та медичний персонал в комплексі дбайливо ставляться до потреб та побажань кожного пацієнта, надають рекомендації щодо підтримки здоров'я та допомагають з розв'язанням проблем. Для оцінки якості медичних та лікувальних послуг у санаторії Сольва можна скористатись різними джерелами інформації. Одним із них є відгуки та рейтинги пацієнтів, які вже користувалися послугами санаторію. Також важливим джерелом є сертифікаційні органи та медичні асоціації, які видають сертифікати та здійснюють контроль якості медичних послуг. Санаторій Сольва отримав сертифікат ISO 9001:2015, який свідчить про відповідність міжнародним стандартам у сфері якості обслуговування та лікування. Загалом, якість медичних та лікувальних послуг у санаторії Сольва є високою, що підтверджують тисячі відгуків задоволених пацієнтів та статистикою ефективності лікування, що демонструє постійне вдосконалення методів та технологій лікування в санаторії [19]. Всього в санаторії є більше 300 номерів, які розташовані в різних корпусах.

Номери в санаторії поділяються на такі категорії:

1. Стандартні номери – зручні номери площею від 20 до 30 кв. м зі зручними ліжками, телевізором, холодильником, телефоном та санвузлом.
2. Полулюкси – це номери більшої площі (близько 35 кв. м), які додатково мають вітальню з диваном та кріслами.

3. Люкси – це найбільш комфортні номери у санаторії, які мають окрему спальню, вітальню та гарний вид з вікон.

4. Апартаменти – це великі номери з двома спальнями та вітальнею, які розташовані в окремих будівлях на території санаторію та мають власний вхід.

При дослідженні був здійснений аналіз цін в санаторії (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Ціни в санаторії "Сольва"

Тип номера	Ціна за добу (в грн)
Стандарт	2900
Стандарт мансардний	2780
Твін	3090
Твін мансардний	3020
Напівлюкс	3240
Люкс	3720
Люкс мансардний	3560
Еліт	5760
Апартаменти	17160

Джерело: сформовано на основі [16].

Ціни на номери в санаторії "Сольва" варіюються від 2780 до 17160 грн за добу в залежності від типу номера. Санаторій пропонує широкий вибір номерів для комфортного перебування гостей. Найдорожчим є тип номера "Апартаменти", які коштують майже в шість разів дорожче, ніж найбільш доступний тип "Стандарт мансардний". Також серед пропонованих типів номерів є різні варіації "Люксу" та "Твіну", що дозволяє клієнтам обрати найбільш підходящий для них варіант. В санаторії також надаються додаткові послуги, як для проживаючих так і для гостей. Ціни на більшість процедур однакові для обох категорій гостей, але є кілька винятків, наприклад, ціна на віші-душ для гостей дещо вища, ніж для проживаючих. Послуги, такі як басейн, тренажерний зал надаються безкоштовно для проживаючих, а для гостей необхідно сплатити певну суму (табл 2.8).

Таблиця 2.8

Прайс-лист на додаткові послуги

Процедура	Ціна для проживаючих в санаторії, грн.	Ціна для гостей, грн.
Сірководнева ванна	360	390
Скіпідарна ванна	340	370
Ванна для м'язів і суглобів	340	370
Противарикозна ванна	340	370
Підводний душ-масаж	300	350
Душ Шарко	300	360
Душ Віші	120	150
Фіточай шлунковий	25	25
Басейн	Безкоштовно	300
Тенісні корти	250	300
Тренажерний зал	Безкоштовно	300
Прокат велосипедів	100	150

Джерело: сформовано на основі [16].

Ціни для гостей в середньому на 30 гривень вищі, ніж для проживаючих в готелі. Вартість прокату велосипедів дещо вища для гостей. При цьому, використання басейну, тренажерного залу, є безкоштовним для проживаючих в готелі. Для розрахунку вартості проживання в санаторії "Сольва" на 7 днів потрібно помножити ціну за добу на кількість днів (табл 2.9).

Таблиця 2.9

Ціни за проживання за 7 днів

Санаторій	Тип номеру	Ціна за 7 днів в грн.
Сольва	Стандарт	20300
	Стандарт мансардний	19460
	Твін	21630
	Твін мансардний	21140
	Напівлюкс	22680
	Люкс	26040
	Люкс мансардний	24920
	Еліт	40320
	Апартаменти	120120

Джерело: сформовано на основі [16].

Вартість проживання в санаторії "Сольва" на 7 днів залежить від типу номера і коливається від 20300 грн за стандартний номер до 120120 грн за апартаменти. Найнижча ціна за проживання становить 19,460 грн за 7 днів в стандартному мансардному номері, тоді як найвища ціна за проживання складає 120,120 грн за 7 днів в апартаментах. Щодо процедур, найбільш популярними є сірководнева ванна, скіпідарна ванна та ванна для м'язів і суглобів, які коштують 340-360 грн для проживаючих в санаторії та 370-390 грн для гостей. Прокат велосипедів коштує 100 грн для проживаючих та 150 грн для гостей. Також, за додаткову плату, можна скористатися послугами ресторану, бару, тенісних кортів та тренажерного залу, які коштують від 250 до 300 грн для гостей . Крім того, додаткові послуги, такі як процедури, велосипедний прокат та доступ до ресторану, бару та спортивного обладнання, можуть збільшити загальну вартість проживання. Залежно від потреб та бюджету можна вибрати тип номеру та послуг, які найбільше відповідають індивідуальним потребам.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

3.1. Проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортного господарства України

Санаторно-курортне господарство є важливим сектором української економіки, який має великий потенціал для розвитку. Однак, він також зазнає ряду проблем. До основних проблем можна віднести:

1. Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні, що призводить до скорочення бюджетних коштів на розвиток СКГ.
2. Недостатня інфраструктура та відсутність відповідної уваги з боку держави до розвитку санаторно-курортного господарства.
3. Відсутність чіткого регулювання у сфері СКГ, що призводить до незаконної практики та використання санаторіїв та курортів не за призначенням.
4. Недостатня реклама та просування українських курортів та санаторіїв на міжнародному ринку. Це призводить до зменшення кількості іноземних туристів та обмеження можливостей для розвитку галузі.
5. Інноваційний розвиток санаторно-курортного господарства.

Перспективи розвитку санаторно-курортного господарства України пов'язані зі зростанням туристичного потоку та попиту на послуги в цій сфері. Для ефективного рішення проблем розвитку санаторно-курортного господарства було представлено шляхи їх вирішення (табл 3.1).

Таблиця 3.1

Проблеми розвитку СКГ та шляхи їх вирішення

Фактори, що стримують розвиток СКГ	Комплекс заходів для подолання факторів
Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні, що призводить до скорочення бюджетних коштів на розвиток СКГ.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка стабільної державної стратегії розвитку СКГ. 2. Залучення інвестицій та партнерів для фінансування розвитку 3. Прозоре використання державних коштів та контроль за їх витратами
Недостатня інфраструктура та відсутність відповідної уваги з боку держави до розвитку СКГ.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка та реалізація державних програм розвитку інфраструктури 2. Визначення пріоритетних напрямків розвитку та фінансування їх 3. Створення сприятливих умов для інвестицій у розвиток СКГ
Відсутність чіткого регулювання у сфері СКГ, що призводить до незаконної практики та використання санаторіїв та курортів не за призначенням	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка та прийняття законодавства, що регулює діяльність СКГ. 2. Створення системи моніторингу діяльності СКГ та контроль за ним. 3. Підвищення відповідальності за порушення законодавства у сфері СКГ
Недостатня реклама та просування українських курортів та санаторіїв на міжнародному ринку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка та впровадження маркетингових стратегій для українських курортів та санаторіїв на міжнародному рівні. 2. Використання соціальних мереж та інших-онлайн каналів для реклами та просування серед іноземних туристів. 3. Участь у міжнародних туристичних виставках та конференціях.
Інноваційний розвиток СКГ.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізація матеріально-технічної бази 2. Реконструкція наявних та введення в експлуатацію нових основних фондів 3. Формування мережі санаторно-курортних закладів 4. Впровадження системи on-line бронювання

Джерело: сформовано на основі [17].

Розвиток туристичної галузі передбачає комплексний підхід, що включає в себе:

- Модернізацію та розширення існуючої інфраструктури;
- Нові туристичні маршрути, які поєднують відпочинок з ознайомленням з місцевою культурою та історією.

- Забезпечення курортів кваліфікованими кадрами , важливо надавати персоналу можливість навчання та підвищення кваліфікації.
- Ефективне брендування курортів та окремих закладів, може значно збільшити привабливість для туристів.
- Будівництво нових закладів дозвілля та розваг створює додаткові можливості для туристів та збільшити привабливість курортів.
- Розвиток екологічної та сталої туристичної інфраструктури допоможе зберегти природне середовище та забезпечити сталість розвитку галузі [18].

3.2. Шляхи вдосконалення курортного комплексу м. Миргород

Місто Миргород є одним з найдавніших курортів України, який славиться своїми лікувальними мінеральними водами та багатою історією. Останнім часом, уряд та місцева влада активно займаються модернізацією курорту та розвитком його інфраструктури. Одним з ключових кроків у поліпшенні курорту Миргород є покращення рівня сервісу. Крім того, можливими напрямками розвитку курорту можуть бути створення спеціалізованих медичних центрів для різних видів лікування та здоров'я, розширення переліку послуг та проведення різноманітних заходів та фестивалів, що привертають туристів. Одним з потенційних напрямків розвитку курорту є розвиток екотуризму. На території є парки та сади, які створюють чудову атмосферу для відпочинку та релаксації. Також можливими напрямками розвитку курорту можуть бути спортивні заходи та змагання, такі як змагання з веслування, бігу, велоспорту, тенісу та інших видів спорту. Курорт Миргород потребує вдосконалення комплексу визначеними заходами (табл.3.2). Заходи вдосконалення Курорту "Миргород" мають на меті забезпечити комфортний відпочинок та лікування для туристів, покращити якість медичних послуг та залучити більше туристів до курорту.

Таблиця 3.2

Заходи вдосконалення Курорту "Миргород"

Назва заходу	Опис
Розширення інфраструктури	Місцева влада працює над модернізацією інфраструктури курорту, щоб забезпечити комфортний відпочинок та лікування для туристів.
Розвиток медичної інфраструктури	Уряд вкладає кошти у розвиток медичної інфраструктури, покращення якості медичних послуг та підвищення кваліфікації медичного персоналу.
Розвиток культурної і розважальної інфраструктури	Розвиток культурної та розважальної інфраструктури курорту, зокрема, відкриттям нових кафе та ресторанів, парків та атракціонів.
Покращення якості медичних послуг	Використання новітніх технологій та методи лікування, а також проводяться регулярні навчання медичного персоналу.
Продвиження курорту на міжнародному рівні	Може включати участь в міжнародних виставках та конгресах, співпрацю з туроператорами та агентствами.
Розвиток екотуризму	Розвиток екотуризму може стати додатковим джерелом доходів для курорту.
Запровадження інноваційних технологій	Впровадження онлайн-систем бронювання, що забезпечать максимальний комфорт для туристів.
Розробка та реалізація маркетингових стратегій	Рекламна кампанія у ЗМІ та соціальних мережах, проведення заходів та акцій для приваблення туристів тощо

Джерело: сформовано на основі [19].

Отже, вдосконалення курорту Миргород передбачає комплексний підхід, що включає не тільки покращення медичних та лікувальних процедур, а збільшення рівня обслуговування, розширення інфраструктури та створення зручних умов для відпочинку та лікування. Курорт планує розширити свою інфраструктуру, включаючи будівництво нових готелів, санаторіїв, медичних центрів, спортивних комплексів та розважальних закладів. Це дозволить збільшити кількість гостей, а також забезпечити різноманіття умов проживання та розваг.

3.3 .Основні напрями розвитку комплексу санаторію Сольва.

Санаторій "Сольва" розташований в Закарпатській області, на території курортного містечка Поляна. Основні напрями розвитку санаторію полягають у збільшенні кількості послуг та їх якості, а також у вдосконаленні і розширенні

інфраструктури. Комплекс "Сольва" активно впроваджує нові технології для полегшення процесу бронювання та оплати послуг, а також для забезпечення зручності гостей під час перебування у санаторії. Одним з напрямів розвитку може бути підвищення рівня технічного оснащення санаторію, зокрема, заміна застарілої медичної техніки на сучасну. Це дозволить покращити якість лікувальних процедур та забезпечити більш точну діагностику захворювань. Керівництво санаторію "Сольва" планує розширити свої можливості та покращити якість послуг для своїх гостей. Перш за все шляхом розширення та модернізації житлового фонду, зокрема збільшити кількість номерів та котеджів, що дозволить забезпечити комфортний відпочинок для більшої кількості людей. Також, планується розвиток медичного профілю, що передбачає збільшення кількості лікувальних кабінетів, введення нових методів лікування та збільшення кількості лікарів-експертів (табл 3.3).

Таблиця 3.3

Основні напрями розвитку Санаторію "Сольва"

Напрями	Опис
Розширення та модернізація житлового фонду	Санаторій "Сольва" планує розширити кількість номерів та котеджів
Розвиток медичного профілю	Планується збільшення кількості лікувальних кабінетів, введення нових методів лікування та збільшення кількості лікарів-експертів
Реконструкція і оновлення готельного комплексу	"Сольва" збирається оновити номерний фонд, щоб забезпечити максимальний комфорт для гостей
Розвиток спортивної і розважальної інфраструктури	Збільшення кількості спортивних майданчиків та зон відпочинку, які доступні для гостей
Розробка та впровадження екологічних ініціатив	Запровадження екологічних технологій, які дозволять зменшити вплив на довкілля та енергозбереження
Розвиток туристичних екскурсій та розваг	Планується створення туристичного центру та запровадження екскурсій до цікавих місць, які знаходяться поблизу санаторію, а також проведення різноманітних заходів та концертів для гостей.

Джерело: сформовано на основі [20].

Керівництво санаторію "Сольва" планує розширити свої можливості та покращити якість послуг для своїх гостей. Перш за все шляхом розширення та модернізації житлового фонду, зокрема збільшити кількість номерів та котеджів,

що дозволить забезпечити комфортний відпочинок для більшої кількості людей. Також, планується розвиток медичного профілю, що передбачає збільшення кількості лікувальних кабінетів, введення нових методів лікування та збільшення кількості лікарів-експертів. Для забезпечення комфортного перебування гостей, санаторій планує також реконструкцію та модернізацію готельного комплексу. Додатково, планується розвиток медичного центру, збільшення спортивної та розважальної інфраструктури, що дозволить задовольнити різні потреби відпочивальників та зробити перебування в Санаторії "Сольва" ще більш комфортним та цікавим.

Окрім цього, важливо звернути увагу на екологічний аспект роботи санаторію. Необхідно дотримуватись принципів екологічного туризму та забезпечувати екологічну безпеку у процесі проведення лікувальних процедур та побутування в санаторії. Для збільшення кількості туристів можна проводити рекламну кампанію, в тому числі і на міжнародному рівні, та встановлювати співпрацю з туроператорами та туристичними агентствами. Також можна розширювати спектр лікувальних та діагностичних послуг, що надаються санаторієм.

На основі статистичних та аналітичних даних зроблено висновки, що для успішного розвитку санаторно-курортного господарства необхідно реалізовувати комплекс заходів, що включатимуть підвищення рівня сервісу, покращення якості лікувальних та діагностичних процедур, забезпечення екологічної безпеки, розширення спектру послуг та залучення більшої кількості туристів .

ВИСНОВКИ

Отже, дослідивши тему "Стратегія управління розвитком санаторно-курортним комплексом України":

- *встановлено*: поняття та види санаторно-курортного господарства, проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортного господарства України, основні напрями розвитку комплексу санаторію Сольва та курорту Миргород;
- *уточнено*: Оцінка туристичної інфраструктури України та курорту Миргород, якість медичних та лікувальних процедур санаторію Сольва;
- *на основі дослідження основних підходів*: проведеного аналізу туристичної інфраструктури України та якості медичних та лікувальних процедур санаторію Сольва, а також враховуючи історичний огляд розвитку санаторно-курортного господарства в Україні, було запропоновано ряд рекомендацій щодо розвитку курортів та підвищення ефективності управління розвитком санаторно-курортного комплексу України.
- *на основі сформованого*: в закордонному досвіді розвитку санаторно-курортного господарства було встановлено, що це є важливою галуззю економіки, яка забезпечує значний внутрішній та зовнішній туристичний потік та приносить значний дохід;
- *теоретично обґрунтовано*: шляхи вдосконалення курорту Миргород включають реконструкцію існуючих готелів та санаторіїв, розвиток спортивної та розважальної інфраструктури, підвищення якості лікувальних послуг та залучення іноземних туристів;
- *доведено*: необхідність підвищення якості медичних та лікувальних послуг, розширення спектру туристичних продуктів, вдосконалення транспортної інфраструктури та створення сприятливих умов для розвитку сучасних технологій у сфері туризму для подальшого розвитку санаторно-курортного

господарства України;

- *успішне функціонування*: Одним з ключових чинників успішного функціонування санаторно-курортного комплексу є підвищення якості туристичних послуг та рівня сервісу. Це включає в себе надання високоякісного медичного обслуговування, релаксаційних процедур, спортивних та розважальних активностей, а також комфортного проживання. Створення комфортних умов для відпочинку і відновлення здоров'я туристів буде приваблювати більше людей та сприяти позитивній репутації комплексу. Також важливим аспектом є постійне вдосконалення інфраструктури комплексу. Це охоплює розширення та модернізацію готельних приміщень, спортивних об'єктів, басейнів, ресторанів та інших послугових пунктів. Забезпечення сучасного обладнання та інфраструктурних зручностей, таких як Wi-Fi, спа-центри, фітнес-зали, конференц-зали тощо, також зробить комплекс привабливішим для туристів.

Список використаних джерел

1. Новикова В. І. Санаторно-курортна сфера: інфраструктурна складова, стан розвитку в Україні. *Географія та туризм*. 2016. С.93–101.
2. Колесник О. О. Оцінка стану санаторно-курортного комплексу та його впливу на розвиток туристичної діяльності України. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2015. С. 264–270.
3. Романова К. В. Аналіз і перспективи розвитку санаторно-курортного господарства України. 2020 рік. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12121> (дата звернення: 16.04.2023).
4. Про туризм: Закон України № 46 від 20.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>. (дата звернення: 17.04.2023)
5. Закон України «Про курорти». *Відомості Верховної Ради України*. 2000.№ 50 від 02.10.2018. ст. 435.
6. Сергій К. *Вісник Львівського університету // Серія міжнародні відносини // Особливості управління закладами санаторно-курортної сфери*. 2015. Вип 24. С.121-127.
7. «Державна служба туризму та курортів»: України: веб-сайт . URL : <https://www.tourism.gov.ua/>
8. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 17.04.2023)
9. Бошота Н., Папп В. В. Тур. інфраструктура та її роль у розвитку туризму в регіоні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. № 2(50). С. 117–122. URL: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2017.2\(50\).117-122](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2017.2(50).117-122) (дата звернення: 18.04.2023).
10. Кільницька О.С., Макаров Р.О. Характеристика туристичного комплексу Болгарії. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів* : матеріали Всеукр. наук.-прак. конф., 01 лютого 2023 року. Житомир : ПНУ. с.400-405.

11. Кільницька О.С., Макаров Р.О. Основні проблеми розвитку туристичного комплексу Болгарії. *Modern ways of solving the problems of science in the world* : зб.матеріалів VI Міжнар. наук.-прак. конф. 13-15 лютого 2023 року. Warsaw, Poland. С-439-442 .

12. Офіційний сайт: «Курорт Миргород», веб-сайт. URL : <https://mirgorodkurort.ua>.

13. Сайт пошуку готелів: *Лікувальні тури Миргорода*: веб-сайт URL: <http://www.newlogic.ua/ru/hotels/mirgorod>. (дата звернення: 17.04.2023).

14. Бевз, М. «Маркетингова стратегія м. Миргорода » pleddg.org.ua: веб-сайт. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Myrhorod-Marketing-Strategy.pdf> (дата звернення: 17.04.2023).

15. Санаторії Карпат: *Санаторій «Сольва»* : веб-сайт URL : <https://sanatorii-karpat.com/solva/>(дата звернення: 18.04.2023).

16. Офіційний сайт Санаторія Solva: веб-сайт URL <https://solvahotel.com> (дата звернення: 18.04.2023).

18. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: монографія / М. Борушак. Львів: ІРД НАН України, 2016. 288 с.

18. Мороз С. Р. Сучасні тенденції розвитку санаторно-курортного господарства у туристичному комплексі України / Мороз С. Р., Феленчак Ю. Б. // Таврійський національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2019. С. 99-104.

19. Офіційний сайт Миргородської міської ради: *Стратегія сталого розвитку Миргородського субрегіону* : веб-сайт URL: <http://myrgorod.pl.ua/page/ekonomika-mista/strategija-stalogo-rozvytku-myrgorodskogo-subregionu>. (дата звернення: 20.04.2023).

20. Planet of Hotels: *Solva Resort & SPA* : веб-сайт URL : <https://planetofhotels.com/ukraine/polyana/hotel-solva-resort>. (дата звернення: 21.04.2023).

Додаток А

Реґіон	Показники			Індекси			Сумарний індекс
	Кількість СКЗ, од.	Кількість осіб, що перебували в СКЗ, тис. осіб	Доходи СКЗ, тис. грн.	Кількість СКЗ	Кількість осіб, що перебували в СКЗ	Доходи СКЗ	
Вінницька	19	55	305	0,10	0,26	0,41	0,95
Волинська	64	27	56	0,41	0,12	0,07	0,76
Дніпропетровська	96	200	120	0,64	1,00	0,17	2,49
Донецька	68	51	180	0,44	0,24	0,24	1,62
Житомирська	11	10	43	0,05	0,03	0,05	0,20
Закарпатська	31	73	415	0,19	0,35	0,56	1,32
Запорізька	126	150	376	0,85	0,75	0,20	2,80
Івано-Франківськ	29	38	53	0,17	0,18	0,06	0,57
Київська	48	39	63	0,30	0,18	0,08	0,91
Кіровоградська	17	9	16	0,10	0,03	0,01	0,01
Луганська	4	4	14	0,00	0,00	0,01	0,01
Львівська	60	116	731	0,39	0,57	1,00	2,66
Миколаївська	91	75	117	0,60	0,36	0,15	1,84
Одеська	148	154	467	1,00	0,09	0,61	2,66
Полтавська	23	60	295	0,13	0,29	0,40	1,03
Рівненська	9	14	44	0,03	0,05	0,05	0,21
Сумська	17	11	16	0,09	0,04	0,01	0,21
Тернопільська	8	7	20	0,03	0,02	0,02	0,08
Харківська	56	38	120	0,36	0,18	0,16	1,10
Херсонська	101	103	206	0,67	0,50	0,28	2,45
Хмельницька	16	13	21	0,08	0,05	0,02	0,22
Черкаська	39	22	20	0,24	0,09	0,02	0,55
Чернівецька	6	3	6	0,01	0,00	0,00	0,03
Чернігівська	18	6	4	0,10	0,01	0,00	0,21
м. Київ	19	33	127	0,10	0,15	0,17	0,60

Джерело: сформовано на основі [9].